

БЪЛГАРСКА
НАРОДНА БАНКА

УТВЪРЖДАВАМ:

БНБ-173249/ 20-11-2025 (подпис)

ПЕТЪР ЧОБАНОВ
ПОДУПРАВИТЕЛ
РЪКОВОДЕЩ
УПРАВЛЕНИЕ „БАНКОВО“

УКАЗАНИЕ

**ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕТО И РЕДА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БНБ НА
ИНФОРМАЦИЯ ЗА СТАТИСТИКА НА ДРУЖЕСТВА, СПЕЦИАЛИЗИРАНИ В
КРЕДИТИРАНЕ**

1 януари 2026 г.

ГЛАВА ПЪРВА

Общи положения

Чл. 1. Настоящото указание определя съдържанието, реда, методологическите и техническите изисквания за попълването и предоставянето на статистическите форми, които местните лица по чл. 4, т. 7 наричани по-долу „отчетните единици“ по Наредба № 17 на БНБ за паричната и лихвената статистика и статистиката на финансовите сметки (Наредбата) предоставят на БНБ за целите на съставянето на статистика на дружествата, специализирани в кредитиране и за статистика на тримесечните финансови сметки.

Чл. 2. Получената по реда на Наредбата и настоящото указание статистическа информация се обработва и разпространява от дирекция “Статистика” в съответствие с *Регламент (ЕО) № 2533/98 на Съвета относно събирането на статистическа информация от Европейската централна банка* (и съответните изменения), чиито изисквания се отнасят и до националните централни банки от Европейската система на централните банки (ЕСЦБ).

ГЛАВА ВТОРА

Обхват на статистиката на дружествата, специализирани в кредитиране

Чл. 3. Отчетните единици предоставят информация за балансово отчитаните показатели и свързаните с тях финансови потоци (прекласификации, погашения и отписвания, покупки и продажби).

ГЛАВА ТРЕТА

Методологически изисквания за отчитане на информацията

Чл. 4. (1) Отчетните единици предоставят данни за балансовите показатели от актива и пасива, в съответните структури по инструмент, институционален сектор и резидентност на контрагента и матуритет.

(2) По отношение на инструментите, в обхвата на статистиката се включват следните основни показатели: каса, депозити, репо-сделки, кредити, дългови ценни книжа,

акции/дялове на фондове на паричния пазар, акции/дялове на инвестиционни фондове, акции и други капиталови инструменти, нефинансови активи, други активи, други пасиви, капитал и резерви. За част от тях се изисква по-подробна детайлизация, в съответствие с *Приложение I Методологически изисквания за съставяне на статистиката на дружествата, специализирани в кредитиране* към настоящото указание.

(3) Финансовите активи и пасиви на отчетните единици се представят в структура по резидентност и сектор на институционалната единица – насрещна страна по сделката. Класификацията по сектор и резидентност се извършва съгласно инструкциите и дефинициите в *Секторен класификатор на институционалните единици* и списъците на избрани институционални единици, поддържани във връзка с тяхната секторизация.

(4) За целите на статистиката на дружествата, специализирани в кредитиране, нерезидентният сектор се отчита и с детайлно разпределение по държави, принадлежащи към Евроразоната, ЕС, извън евроразоната и Други държави и международни организации. Отделно се идентифицират и отношенията с някои наднационални институции.

(5) Финансовите активи и пасиви се представят според първоначално договорения им срок до падеж. Първоначално договореният срок на инструмента представлява периода от момента на неговото договаряне/емитиране до датата на пълното му погасяване/падежиране.

(6) Вземанията по кредити се отчитат според тяхното качество като редовни и необслужвани.

(7) Кредитите, различни от овърдрафт за сектор Домакинства и НТООД, се отчитат според целта на използване на средствата – кредити за потребление, жилищни и други.

(8) Инструментите се отчитат в еврората им равностойност, без разпределение по валути.

Чл. 5. Дефинициите и обхвата на балансовите показатели са описани подробно в *Приложение I Методологически изисквания за съставяне на статистиката на дружества, специализирани в кредитиране*.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

Общи изисквания към данните за статистика на дружества, специализирани в кредитиране

Чл. 6. При предоставяне на данните, отчетните единици спазват следните общи изисквания:

1. Всички отчетни форми се изготвят в хиляди евро, в цели числа (без десетичен разделител или дробна част). Докладват се само стойности, които след закръгление в хиляди евро са по-големи или равни на 1.

2. Финансовите активи и пасиви се отчитат на брутна база. Не се допуска нетирането им с други активи или пасиви.

3. Депозитите и кредитите, касата и другите активи/пасиви (с изключение на деривати) се посочват по номинална стойност. За останалите инструменти е препоръчително отчитането по пазарна или близка до нея стойност.

4. Начислените лихви се посочват отделно от инструмента, за който се отнасят. Те се отчитат като други активи/пасиви.

5. Отчитането на финансовите активи/пасиви и свързаните с тях потоци, се извършва към датата на сепълмент (момента на прехвърлянето на съответния актив/пасив, т.е. на възможността да бъдат упражнени правата върху него).

6. За целите на статистиката на дружества, специализирани в кредитиране не се допуска предоставянето на информация на консолидирана основа с дъщерни предприятия и/или клонове на отчетната единица в чужбина, като взаимоотношенията с тях се отчитат според тяхната резидентност и секторна принадлежност.

ГЛАВА ПЕТА

Отчетни форми

Чл. 7. (1) Отчетните единици предоставят отчетните форми в съответствие с *Приложение I Методологически изисквания за съставяне на статистиката на дружества, специализирани в кредитиране*, където са описани отчетните правила и особеностите за попълването им.

(2) Комплектът тримесечни отчетни форми включва:

1. Секторен тримесечен баланс на дружества, специализирани в кредитиране (салда) - (FCL_Q_Stocks) [S];

2. Секторен тримесечен баланс на дружества, специализирани в кредитиране (прекласификации) - (FCL_Q_Stocks) [R];

3. Вземания по кредити на дружества, специализирани в кредитиране (отписвания) - (FCL_Q_Credits) [W];

4. Вземания по кредити на дружества, специализирани в кредитиране (погашения) - (FCL_Q_Credits) [RP];

5. Продажби на кредити - (FCL_Sales) [SL];

6. Покупки на кредити - (FCL_Purchases) [P].

Чл. 8. Предоставянето на отчетните форми по чл. 7 е задължително, независимо дали в рамките на отчетния период има събития, които да се отразят в нея или не.

ГЛАВА ШЕСТА

Предоставяне на информацията

Чл. 9. (1) Информацията по настоящото указание се предоставя в БНБ, управление „Банково“, дирекция „Статистика“, отдел „Парична и финансова статистика“ чрез разработената в БНБ „Информационна система за паричната статистика“ (ИСПС).

(2) Предоставянето на информация се извършва от упълномощени служители, чрез валидно Квалифицирано удостоверение за квалифициран електронен подпис (КУКЕП). За управление на достъпа до портала за подаване на данни в ИСПС от дружества, специализирани в кредитиране се използват подадените заявления за достъп в Интегрираната статистическа информационна система (ИСИС) на БНБ.

(3) В случай, че няма вече предоставен достъп до ИСИС, преди първото подаване на данни, съответните служители подават заявление за предоставяне на достъп до ИСИС по електронен път през системата. В заявленията в ИСИС, точка II, подточка „Достъп до отчетни форми по чл. 42 от Закона на БНБ и чл. 8 и чл. 10 от Валутния закон от следния тип“ се избира входна форма, наречена „Входни форми за ДФИ“. При наличие на пълен достъп до отчетни форми, упълномощеният служител получава възможност за достъп до „Публичен портал за подаване на данни от ДФИ в ИСПС“ (Портала), дори и ако този пълен достъп е получен със

заявление, подадено и одобрено в ИСИС преди въвеждане на Портала на ИСПС в експлоатация.

(4) Достъпът до ИСИС се извършва съгласно *Указание за предоставяне на статистическа информация на БНБ по електронен път чрез Интегрирана статистическа информационна система (ИСИС) на БНБ*.

(5) Подадените по ал.3 документи се обработват от служители на БНБ в срок от 5 (пет) работни дни от получаването им в БНБ.

(6) При подаване на файлове с данни в Портала, те трябва да бъдат подписани с електронен подпис.

(7) За подаване на данните в ИСПС се поддържа само един формат на файл – Excel шаблон, който се изтегля от Портала. Контролът на информацията се извършва съгласно *Техническо ръководство за кодиране, контрол и трансфер на статистическа информацията в ИСПС от ДФИ*.

ГЛАВА СЕДМА

Изисквания към отчетните единици по отношение на управлението и контрола на данните

Чл. 10. (1) Отчетните единици осигуряват, че предоставянето на входящи данни се извършва по независим и безпристрастен начин и не е повлияно от съществуващи или потенциални конфликти на интереси, и въвеждат и поддържат ефективни системи и механизми за контрол, с които да гарантират целостта, достоверността и надеждността на всички предоставени данни по настоящото указание.

(2) За целите на ал. 1, отчетните единици приемат вътрешни правила, с които установяват:

1. процедура по предоставянето на данни, одобрена от управителния орган на отчетната единица. Процедурата следва да съдържа и предвидени действия по предоставянето на данните на БНБ в случай на извънредни обстоятелства;

2. механизми за контрол във връзка с това кой може да предоставя входящи данни, който да включва определяне на лицата, податели на входящи данни, както и алтернативни лица,

поемащи тези функции, в случай че подателят на данни отсъства планирано или поради извънредни обстоятелства;

3. процедура за наблюдение и контрол на процеса на изпращане на данни, гарантираща навременното изпращане на достоверни и точни данни;

4. процедури и механизми за ефективно събиране на първичните данни и тяхното организиране в информационните системи на отчетните единици, които да позволяват навременното предаване на пълна, точна и достоверна статистическа информация;

(3) Отчетните единици осигуряват, че лицата, отговорни за подаването на входящите данни притежават необходимите знания и опит относно детайлите по данните, както и относно всички елементи и етапи от процеса по предоставяне на входящите данни.

(4) Отчетните единици въвеждат механизми и системи за съхраняването за подходящ срок на предоставените входящи данни, както и на данните за комуникацията и съобщенията във връзка с предоставянето на входящи данни.

(5) Предоставяните данни и прилаганите механизми и процедури по ал. 2 – 4 подлежат на периодичен вътрешен преглед от отчетната единица.

(6) БНБ може да изисква да ѝ бъдат предоставяни вътрешните правила по този член, както и да прави препоръки за тяхното подобряване.

Чл. 11. При предоставянето на данните на БНБ, подателите им осигуряват, че:

1. отчетните форми съдържат вярна и пълна информация и отговарят на определенията и изискванията от настоящото указание;

2. отчетните форми се подават своевременно и в рамките на сроковете, определени съгласно Наредба № 17 на БНБ;

3. отчетните форми се изготвят и подават съгласно методологическите и техническите изисквания, определени в настоящото указание;

4. в случай на констатирани грешки, промени и несъответствия в предоставените входящи данни предоставят коригирани входящи данни;

5. достъпът до Системата се осъществява само от оторизираните за това лица, при спазване на съответните мерки за сигурност.

Предходни и заключителни разпоредби

§ 1. Неразделна част от настоящото Указание са:

1. *Приложение I Методологически изисквания за съставяне на статистика на дружествата, специализирани в кредитиране;*
2. *Отчетни форми (FCL_reporting forms_Q.xls);*
3. *Техническо ръководство за кодиране, контрол и трансфер на статистическа информацията в ИСПС от ДФИ;*
4. *Секторен класификатор на институционалните единици.*

§ 2. Настоящото Указание е съобразено със следните нормативни документи и статистически стандарти:

- Регламент (ЕО) № 2533/98 на Съвета от 23 ноември 1998 г. относно събирането на статистическа информация от Европейската централна банка, изменен с Регламент (ЕО) № 951/2009 на Съвета от 9 октомври 2009;
- Насоки (ЕС) 2021/831 на Европейската централна банка от 26 март 2021 година относно отчитаната статистическа информация за финансови посредници, различни от парично-финансови институции (ЕЦБ/2021/12);
- Европейската система от национални и регионални сметки, ревизия 2010 г. (ЕСС 2010);
- Закон за счетоводството;
- Валутен закон;
- Закон за електронното управление;
- Закон за електронния документ и електронните удостоверителни услуги;
- Закон за електронната идентификация;
- Закон за защита на личните данни.

§ 3. За попълването и предоставянето на статистически форми за отчетните периоди преди 1 януари 2026 г. се прилагат реда и условията на Наредба № 17 и на Указание № БНБ - 28315 от 10.03.2023 г. за определяне на съдържанието и реда за предоставяне на

*Указание за определяне на съдържанието и реда за предоставяне на БНБ на информация
за статистика на дружества, специализирани в кредитиране*

информация за статистиката на дружествата, специализирани в кредитиране в сила от март 2023 г.

§ 4. Настоящото Указание е утвърдено от подуправителя, ръководещ управление „Банково“, на основание чл. 25, ал. 1 от Наредба № 17 на БНБ от 29 март 2018 г. за паричната и лихвената статистика и статистка на финансовите сметки и влиза в сила от 1 януари 2026 г.

Приложение 1

Методологически изисквания за съставяне на статистиката на дружества, специализирани в кредитиране

I. Общи положения

За статистически цели дружествата, специализирани в кредитиране предоставят следните типове данни: *салда, погашения, отписвания, прекласификации, продажби и покупки на кредити*. Данните за *салдата* се отнасят до размера на активите и пасивите към края на отчетния период. Данните за *прекласификации* представят промените, настъпили в стойността на балансовите позиции през отчетния период, които не се дължат на реални трансакции, а са свързани с промени в състава и структурата на съвкупността от отчетни единици, методологически промени в класификацията на финансовите инструменти и на контрагентите по финансови операции, промени в статистическите дефиниции, корекции на допуснати грешки и др. Данните за *погашения/отписвания* се отнасят до извършените през съответния период погашения/отписвания по главници на кредити.

В следващите точки са описани обхвата, отчетните правила и особености за попълване на съответните отчетни форми за дружества, специализирани в кредитиране.

II. Отчетна форма „Секторен тримесечен баланс на дружества, специализирани в кредитиране (салда) – FCL_Q_Stocks_S

Отчетната форма „Секторен тримесечен баланс“ (салда) представя информация за размера на балансовите активи и пасиви на дружества, специализирани в кредитиране с разпределение по инструмент, матуритет, резидентност и сектор на насрещната страна по сделката, с тримесечна честота.

Актив

- 1. Каса.** Посочва се евровата равностойност на паричните средства, които отчетните единици притежават в наличност към края на отчетния период, секторно неклассифицирани.

2. Депозити. Обхваща овърнайт депозитите, депозитите с договорен матуритет и депозитите, договорени за ползване след предизвестие. Те се отчитат по номинална стойност, без да се включват начислените по тях лихви. Начислените лихви се посочват в показател *Други активи*.

✓ Овърнайт-депозити - Състоят се от депозити до 1 ден и безсрочни прехвърляеми депозити, както следва:

✓ *депозити до 1 ден* - непрехвърляеми депозити, които могат да се превърнат в брой без каквато и да е санкция или ограничение, в работния ден следващ този, в който депозитът е направен;

✓ *безсрочни депозити* - прехвърляеми депозити, които могат незабавно да бъдат изплатени в наличност и/или суми по тях да бъдат преведени въз основа на банково нареждане, чек, дебитна операция и други подобни средства, без ограничения или санкции. Включват средства по разплащателни сметки, както и депозити, открити без договорен срок за теглене.

✓ Депозити с договорен матуритет - Това са депозити, които не са незабавно на разположение, тъй като имат договорен срок или други ограничения при ползването им. Тези депозити не могат да се използват за извършване на плащания и не са конвертируеми в пари в брой без значимо ограничение или санкция.

✓ Депозити, договорени за ползване след предизвестие - Това са непрехвърляеми депозити без договорен матуритет, които не могат да бъдат изплащани в пари в наличност без период на предизвестие. Тук се включват:

✓ непрехвърляеми депозити без определен матуритет, които не могат да бъдат конвертирани в пари в брой без период на предизвестие. Конвертирането в пари в брой не е възможно или е възможно преди срока на предизвестieto, но с някаква санкция;

✓ непрехвърляеми депозити, които са с фиксиран матуритет, но конвертирането им в пари в брой преди настъпването на матуритета им е възможно само срещу предизвестие.

Овърнайт-депозитите, депозитите, с договорен матуритет и тези, договорени с предизвестие се отчитат общо с разпределение по резидентност и сектор.

3. Репо-сделка е сделка, при която има покупка на ценни книжа при споразумение купувачът да продаде ценните книжа на първоначалния продавач на бъдеща дата по определена цена. Репо-сделките по принцип са краткосрочни инструменти и са

свързани с управлението на краткосрочната ликвидност и представляват предоставените от отчетната единица парични средства по споразумения с твърд ангажимент за обратно изкупуване, които са обезпечени с ценни книжа, включително вътрешно-груповите репо-сделки. Включват се и: а) суми, предоставени срещу ценни книжа, прехвърлени временно на трето лице под формата на отдадени на кредит ценни книжа срещу парично обезпечение (securities lending against cash collateral) и б) суми, предоставени срещу ценни книжа, прехвърлени временно на трето лице под формата на споразумение за продажба/обратно изкупуване (sale/buy-back agreement). Репо сделките се отчитат с разпределение по резидентност и сектор, без начислените лихви по тях. Начислените лихви се отчитат в показател *Други активи*.

4. **Кредити** – В показателя се включват вземанията на отчетните единици от кредитополучателите по главници при дадени назаем средства, включително такива вземания, прехвърлени на трети лица. Кредитите обикновено се оформят с непрехвърляем документ (договор) и носят доход под формата на лихва. Кредитите се отчитат по номинална стойност - главницата, преди изваждане на провизиите и без да са взети предвид таксите. Провизиите по предоставените кредити се отчитат в показател *Други пасиви*, а начислените лихви и такси се отчитат в показател *Други активи*. Кредитите се посочват в следната структура:

- 4.1 с разпределение по резидентност и сектор на кредитополучателя;
- 4.2 според формата на отпускане на средствата - овърдрафт или кредити, различни от овърдрафт. Овърдрафтът представлява дебитно салдо по разплащателна сметка;
- 4.3 според качеството - редовни и необслужвани. Като необслужвани се посочват експозициите съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) № 680/2014 във връзка с прилаганите счетоводни стандарти. Експозицията по даден договор за кредит е равна на непогасената част по главницата по договора включително неплатените вноски с настъпил падеж;
- 4.4 според целта на използване на средствата (за кредитите, различни от овърдрафт предоставени на сектор „Домакинства и НТООД“) – потребителски, жилищни и други:
 - ✓ кредити за потребление: използват се предимно за покупка на стоки и услуги, които се употребяват лично от домакинствата. Тук се включват и потребителски кредити срещу ипотека;

- ✓ жилищни кредити: кредити, предоставени на сектор Домакинства с цел задоволяване на жилищни нужди, в това число за строителство и подобрения на жилища;
- ✓ други кредити: обхваща кредитите, предоставени на подсектор Работодатели и самонаети лица с търговско, производствено или друго предназначение. Тук се включват и предоставените на подсектор Население кредити за обучение, лечение и други. Всички кредити на НТООД се отчитат като други кредити.

5. Дългови ценни книжа - Включват се притежаваните ценните книжа, отговарящи едновременно на следните условия: да са търгуеми прехвърляеми права; да не осигуряват на притежателите им права на собственост върху предприятието-емитент; да дават на притежателя им безусловно право на фиксиран или договорно определен доход под формата на купонни плащания и/или изплащане на фиксирана сума на определени дати или започваща от дата, определена при емисията.

Обхващат:

- облигации;
- вземания по подчинен срочен дълг, издаден под формата на ценни книжа;
- облигации, издадени в резултат на секюритизация на финансови активи;
- търговски ценни книжа, които са търгуеми;
- банкови и собствени акцепти, които могат да бъдат търгувани и се търгуват на регулирани вторични пазари;
- компенсаторни инструменти;
- други подобни търгуеми ценни книжа.

Дългови ценните книжа се отчитат:

- общо за резиденти и общо за нерезиденти, без допълнително секторно разпределение - стойностите, подадени във форма „Секторен тримесечен баланс“ следва да се равняват с агрегираните стойности, за съответните дългови инструменти, изчислени от БНБ на база информацията, подадена във *Форма DR*. Ценни книжа, държани от подотчетното лице в собствен портфейл (по чл. 9, ал. 9 от Наредба № 27 на БНБ) и други официални източници на данни (напр. Централизираната база данни за ценни книжа на ЕСЦБ (CSDB)) към края на съответното тримесечие;
- без начислените лихви – те се отчитат в позиция „Други активи“.

- 6. Акции/дялове на фондове на паричния пазар** - В показателя се включват държаните акции/дялове, емитирани от фондове на паричния пазар, както са определени в член 2 от Регламент (ЕС) № 1071/2013 (ЕЦБ/2013/33).

Акции/дялове на фондове на паричния пазар се отчитат:

- общо за резиденти и общо за нерезиденти, без допълнително секторно разпределение - стойностите, подадени във форма „Секторен тримесечен баланс“ следва да се равняват с агрегираните стойности, за съответните инструменти, изчислени от БНБ на база информацията, подадена във *Форма DR. Ценни книжа, държани от подотчетното лице в собствен портфейл* (по чл. 9, ал. 9 от Наредба № 27 на БНБ) и други официални източници на данни (напр. Централизираната база данни за ценни книжа на ЕСЦБ (CSDB)) към края на съответното тримесечие;

- 7. Акции/дялове на инвестиционни фондове** - Притежаваните акции/дялове, които са емитирани от инвестиционни фондове. Последните са определени в член 1 от Регламент (ЕС) № 1073/2013 (ЕЦБ/2013/38) и представляват колективни инвестиционни предприятия, инвестиращи във финансови и/или нефинансови активи, доколкото целта е инвестирането на капитал, привлечен чрез публично предлагане.

Акции/дялове на инвестиционни фондове се отчитат:

- общо за резиденти и общо за нерезиденти, без допълнително секторно разпределение - стойностите, подадени във форма „Секторен тримесечен баланс“ следва да се равняват с агрегираните стойности, за съответните инструменти, изчислени от БНБ на база информацията, подадена във *Форма DR. Ценни книжа, държани от подотчетното лице в собствен портфейл* (по чл. 9, ал. 9 от Наредба № 27 на БНБ) и други официални източници на данни (напр. Централизираната база данни за ценни книжа на ЕСЦБ (CSDB)) към края на съответното тримесечие.

- 8. Акции и други капиталови инструменти** - Активи, осигуряващи на притежателя им дял в капитала на предприятието и права на собственост – право на участие в управлението му, право за получаване на доходи и право на ликвидационен дял в случай на ликвидация. Обикновено са издадени под формата на акции, дялове, депозитарни разписки или други подобни документи. Отчитат се с разпределение на котирувани, некотирувани и други капиталови инструменти. *Котирувани* са акциите, които се търгуват на официална фондова борса или друга форма на вторичен пазар. *Некотирувани* са акциите, които не са котирувани на официален пазар. *Други капиталови инструменти* включват всички останали капиталови инструменти, различни от акции,

които не попадат в обхвата на котираните и некотираните акции напр. такива, които са издадени от компании, учредени под формата на дружества с ограничена отговорност или кооперации, капиталови инструменти в чуждестранни клонове и др.

Отчитат се както следва:

- за *котирани* и *некотирани* акции - общо за резиденти и общо за нерезиденти, без допълнително секторно разпределение - стойностите, подадени във форма „Секторен тримесечен баланс“ следва да се равняват с агрегираните стойности, за съответните инструменти, изчислени от БНБ на база информацията, подадена във Форма DR. Ценни книжа, държани от подотчетното лице в собствен портфейл (по чл. 9, ал. 9 от Наредба № 27 на БНБ) и други официални източници на данни (напр. Централизираната база данни за ценни книжа на ЕСЦБ (CSDB)) към края на съответното тримесечие;
- *други капиталови инструменти*:
 - ✓ по номинална стойност;
 - ✓ с разпределение по резидентност и сектори.

9. Нефинансови активи - движими или недвижими нефинансови активи, включително дълготрайни материални активи, различни от финансови активи. Нефинансовите активи се отчитат бруто (секторно неклаифицирани), като начислената амортизация се отнася в позиция *Други пасиви*, без разпределение по сектори и без матуритетна структура. Включват:

9.1. *Инвестиционни имоти* - в категорията се включат инвестиционните имоти (земя и сгради), неклаифицирани по сектор и резидентност. Доходът от инвестиционни имоти се отчита в *Други активи*.

9.2. *Други нефинансови активи* - нефинансовите нематериални активи (продукти от научна и развойна дейност, оборудване, софтуер, патенти, лицензи, фирмени марки, търговски права, репутация) и материалните активи, неключени в позицията *Инвестиционни имоти*.

10. Други активи - Показателят *Други активи* включва под-показателите финансови деривати и други финансови активи, неклаифицирани в останалите позиции на баланса. Отчитат се с разпределение по резидентност и сектор (вкл. секторно неклаифицирани).

10.1. *Деривати с положителна пазарна стойност* - в тази позиция се записва брутната положителна пазарна стойност на всички балансово отчитани деривати, притежавани от дружеството. Не се допуска нетиране на положителна с отрицателна пазарна стойност.

10.2. *Други остатъчни активи (Други финансови активи)* - показателят *Други финансови активи* е остатъчна категория в актива на баланса, дефиниран като финансови активи, невяключени другаде с изключение на дериватите. Тук се отнасят суми, дължими на отчетната единица по дейности, несвързани с основната им дейност; вземания, които са дължими и още неплатени; финансови вземания, които са създадени като насрещни на финансова или нефинансова операция в случаи, когато има времева разлика между тази операция и съответното плащане и др.

Пасив

11. Репо-сделки - сделки, при които има покупка на ценни книжа при споразумение купувачът да продаде ценните книжа на първоначалния продавач на бъдеща дата по определена цена. Репо-сделките по принцип са краткосрочни инструменти и са свързани с управлението на краткосрочната ликвидност и представляват предоставените от отчетната единица парични средства по споразумения с твърд ангажимент за обратно изкупуване, които са обезпечени с ценни книжа, включително вътрешно-груповите репо-сделки. Включват се и: а) суми, предоставени срещу ценни книжа, прехвърлени временно на трето лице под формата на отдадени на кредит ценни книжа срещу парично обезпечение (*securities lending against cash collateral*) и б) суми, предоставени срещу ценни книжа, прехвърлени временно на трето лице под формата на споразумение за продажба/обратно изкупуване (*sale/buy-back agreement*). Репо сделките се отчитат с разпределение по резидентност и сектор, без начислените лихви по тях. Начислените лихви се отчитат в показател *Други пасиви*.

12. Кредити – Показателят включва договорни задължения на отчетната единица за взети парични суми назаем от нейни кредитори, срещу плащане на лихва, включително и подчинения срочен дълг с кредитен характер. Кредитите се отчитат по номинална

стойност, с разбивка по резидентност, сектори и матуритет, без начислените лихви по тях. Начислените лихви се отчитат в позиция *Други пасиви*.

13. Издадени дългови ценни книжа - включва задължения по издадени от дружеството търгуеми дългови ценни книжа. Те са свободно прехвърляеми ценни книги, за които не съществуват законови, институционални или забрани от друго естество за прехвърлянето им и които се търгуват на вторични пазари.

Издадените дългови ценни книжа се отчитат:

- общо за резиденти и общо за нерезиденти, без допълнително секторно разпределение - стойностите, подадени във форма „Секторен тримесечен баланс“ следва да се равняват с агрегираните стойности, за съответните дългови инструменти, изчислени от БНБ на база информацията, подадена във *Форма DR. Ценни книжа, държани от подотчетното лице в собствен портфейл* (по чл. 9, ал. 9 от Наредба № 27 на БНБ) и други официални източници на данни (напр. Централизираната база данни за ценни книжа на ЕСЦБ (CSDB)) към края на съответното тримесечие;
- без начислените лихви по тях. Последните се отчитат в позиция *Други пасиви*.

14. Други пасиви - Показателят *Други пасиви* включва под-показателите деривати с отрицателна пазарна стойност и други остатъчни пасиви. Отчитат се с разпределение по резидентност и сектор (вкл. секторно неклаифицирани).

14.1. *Деривати с отрицателна пазарна стойност* - в тази позиция се записва брутна отрицателна пазарна стойност на всички балансово отчитани деривати, притежавани от институцията. Не се допуска нетиране на положителна с отрицателна пазарна стойност.

14.2. *Други остатъчни пасиви (Други финансови пасиви)* - Показателят *Други финансови пасиви* е остатъчна категория в пасива на баланса, дефиниран като финансови пасиви, невключени другаде с изключение на дериватите. Тук се отнасят суми, дължими от отчетните единици по дейности, несвързани с основната им дейност; задължения, които са дължими и още неплатени; финансови задължения, които са създадени като насрещни на финансова или нефинансова операция в случаи, когато има времева разлика между тази операция и съответното плащане и др.

15. Капитал и резерви – посочва се размерът на собствения капитал към края на отчетното тримесечие, в следната структура:

- 15.1. *Основен капитал* – включва емитирания капитал, включително премийните резерви. Посочва се с разпределение по резидентност и сектор;
- 15.2. *Резерви* – включва преоценъчни резерви, други оценъчни разлики и други позиции, класифицирани като резерви. Отчитат се секторно неклассифицирани;
- 15.3. *Финансов резултат* – включва дохода от текущата година в съответствие с Отчета за приходите и разходите. Отчита се секторно неклассифициран;
- 15.4. *Неразпределена печалба/непокрита загуба от минали години* – посочва се секторно неклассифицирана.

III. Отчетна форма „Секторен тримесечен баланс на дружества, специализирани в кредитиране (прекласификации) – FCL_Q_Stocks_[R]“

Прекалсификации се подават в отчетна форма „Секторен тримесечен баланс на дружества, специализирани в кредитиране“ с тип на данни R. Отчетната форма предоставят детайлна информация за измененията, които не са вследствие на финансови трансакции, а се дължат на корпоративно реструктуриране, прекалсификации на насрещната страна по сделката или на финансови активи и пасиви, коригиране на грешки, въвеждане на нови статистически стандарти или дефиниции и други. Формата се предоставя от дружествата, специализирани в кредитиране с тримесечна честота, както следва:

- нетното увеличение на даден показател вследствие на прекалсификация се записва със знак (+), а нетното намаление – със знак (-).

Прекалсификации могат да възникнат в резултат на:

1. Промяна в секторната класификация или резидентността на клиент – настъпва, когато клиент на отчетната единица промени секторната си принадлежност или резидентността си, например:

- промяна в резидентността на клиент, в следствие на присъединяване/напускане на държавата, в която той е резидент към Европейския съюз или еврозоната – такива случаи също пораждат необходимост от докладване на прекалсификации, считано с данните за отчетния период, в който е осъществено присъединяването/напускането на държавата.

2. Промяна в отчитането на даден актив или пасив, вследствие на отстраняване на грешки, възникнали в предходни отчетни периоди – може да доведе до нарастване/намаление на салдата по определени сектори/показатели в текущия отчетен период, които не са вследствие на финансови трансакции. Такива грешки могат да се установят от страна на БНБ или от самата отчетна единица при подготвянето на данните за статистиката на дружествата, специализирани в кредитиране.

- В случай на установени значими грешки, отчетните единици следва да докладват на БНБ ревизирани данни за целия засегнат период или за минимум 5 (пет) тримесечни отчетни периода назад, когато е засегнат период по-голям от 1 година.
- Когато след откриването на грешката се направи пълна ревизия на всички засегнати периоди и показатели, прекласификации не се докладват.
- Когато отчетната единица разполага с данни за размера на грешката за минали периоди, но не и за целия засегнат период, ревизирани данни се предоставят само след съгласуване с БНБ. В този случай прекласификация се докладва за първия период, в който е отстранена грешката.

3. Промяна в инструментална категория вследствие на законодателни промени или промени в отчетните правила – може да доведе до създаване на нови показатели или промяна в третирането на съществуващи такива.

4. Промени в структурата на отчетни единици (сливания, поглъщания, разделяния) – бизнес комбинациите, свързани с прехвърлянето на финансови активи и пасиви от една институционална единица към друга (когато и двете институции са част от сектор „Други финансови посредници, вкл. централни контрагенти и ДСИЦ“), в резултат на структурни промени (сливания/придобивания/разделяния), което съвпада във времето със заличаването на една от тях (или и на двете) и/или със създаването на нова несъществуваща досега институционална единица, следва да бъдат отразени с подаване на съответни прекласификации.

- В случаите на сливания или придобивания, когато отчетна единица придобие друга институция (другата институция също е част от сектор „Други финансови посредници, вкл. централни контрагенти и ДСИЦ“) във формите за прекласификациите, докладвани от придобиващата институция, следва да се отчетат брутно всички активи и пасиви на вливащата се институция със знак (+),

нетирани с всички взаимоотношения между сливащите се институции към датата на събитието. Междувременно, ако вливащата се институция е част от същия институционален сектор, тя следва да подаде заключителния си баланс, към датата на сливането/придобиването, като прекласификации със знак (-).

- Случаите на разделяне следва да се третират аналогично.

Особености и изключения

Не са прекласификации, а са финансови трансакции:

- замяна на вземане по кредити с вземания по ценни книжа – замяната винаги се счита за финансова трансакция;
- поемането на дълг от правителството в случаите, когато последното замества дадено предприятие като дебитор по кредит, отпуснат от отчетна единица;
- опрощаването на дълг;
- промяната в инструменталната категория, матуритета, валутата или други условия на предоставен депозит или получен кредит, когато тази промяна не е вследствие на допусната грешка или промяна в методологията на отчитане, а в следствие например на предоговаряне;
- рефинансирането на кредит;
- конвертирането на дългови ценни книжа в акции;
- създаването на ново дружество, специализирано в кредитиране или доброволната му ликвидация;
- когато дружество напуска или влиза в обхвата на сектор „Други финансови посредници, вкл. централни контрагенти и ДСИЦ“ (напр. при придобиването му от кредитна институция).

IV. Отчетна форма „Вземания по кредити на дружества, специализирани в кредитиране“ (отписвания) - (FCL_Q_Credits) [W]

Във формата се посочва информация за извършените през съответния отчетен период отписвания/намаленията в стойността по главница по вземанията по кредити. Включват се и отписванията/намаленията в стойността, извършени в момента на трансфера на кредита, при продажба или секюритизация. Данните за отписванията по договорите за кредит се отчитат с

идентични разпределения и структура, както за показател „Кредити“ в отчетна форма „Секторен тримесечен баланс“.

Отписвания се подават с тип на данните W, с отрицателен знак (-).

V. Отчетна форма „Вземания по договори за кредит по сектори и икономическа дейност (погашения) - (FSL_Q_Credits) [RP]

Във формата се посочва информация за извършените през съответния отчетен период погашения по главница по вземанията по кредити. Данните за погашенията по договорите за кредит се отчитат с идентични разпределения и структура, както за показател „Кредити“ в отчетна форма „Секторен тримесечен баланс“.

Погашенията се подават с тип на данните RP, с отрицателен знак (-).

VI. Отчетна форма „Продажби на кредити” – FCL_Sales [SL]

Във формата се посочват прехвърлените на трети страни вземания по кредити през съответния отчетен период. Продадените кредитите се отчитат по номинална стойност с разпределение според сектора на кредитополучателя, по матуритет и според целта на използване на средствата (последното важи за кредитите на сектор „Домакинства и НТООД“).

Във формата изрично се посочва и сектора на насрещния контрагент по продажбата на кредита със следното разпределение:

- за резиденти: парично-финансови институции (ПФИ); нефинансови предприятия (НФП); дружества със специална инвестиционна цел (ДСИЦ); други финансови институции (ДФИ), различни от ДСИЦ и други, различни от изброените;
- за нерезиденти: всички сектори, общо.

Отчетната форма се подава с тип на данните [SL]. Размерът на продадени кредити се отчита с отрицателен знак (-).

VII. Отчетна форма „Покупки на кредити” – FCL_Purchases [P]

Във формата се посочват придобитите от трети страни вземания по кредити през съответния отчетен период. Закупените кредитите се отчитат по номинална стойност с

разпределение според сектора на кредитополучателя, по матуритет и според целта на използване на средствата (за кредити на сектор „Домакинства и НТООД”).

Във формата изрично се посочва и сектора на насрещния контрагент по покупката на кредита със следното разпределение:

- за резиденти: парично-финансови институции (ПФИ); нефинансови предприятия (НФП); дружества със специална инвестиционна цел (ДСИЦ); други финансови институции (ДФИ), различни от ДСИЦ и други, различни от изброените;
- за нерезиденти: всички сектори, общо.

Отчетната форма се подава с тип на данните [P]. Размерът на закупените кредити се отчита с положителен знак (+).